

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ВТОР ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ ВАСИЛЕВСКИ против СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

(Апликација бр. 27509/18)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

16 јануари 2024 г.

Пресудата е конечна, но може да биде предмет на редакциски измени.

Во случајот Василевски против Северна Македонија,

Европскиот суд на човекови права (втор оддел), заседавајќи во Совет, составена од:

Lorraine Schembri Orland, Претседател,

Јован Илиевски,

Diana Sârcu, судии,

и *Dorothee von Arnim, Заменик секретар,*

Разгледувајќи ја:

апликацијата (бр. 27509/18) против Република Северна Македонија поднесена до Судот во согласност со членот 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основните слободи („Конвенцијата“) на 6 јуни 2018 година од страна на Македонецот/граѓанин на Република Северна Македонија, г. Сашо Василевски, роден во 1966 година и живее во Охрид („апликантот“), и застапуван од г. А. Гоџо, адвокат кој работи во Охрид;

одлуката да се извести Владата на Северна Македонија („Владата“) застапувана од нејзиниот агент, г-а Д. Џонова, за жалбените наводи во врска со наведен недостаток на контрадикторност во постапката за притвор на апликантот и негов судски надзор и остатокот од апликацијата да го прогласи за недопуштен;

произнесувањата на страните;

Разгледувајќи го предметот на нејавна седница на 12 декември 2023 година,

Ја донесе следната пресуда, која беше усвоена на горенаведениот датум:

ПРЕДМЕТ НА СЛУЧАЈОТ

1. Случајот се однесува на наводниот недостаток на контрадикторна постапка во однос на притворот на апликантот, кој бил определен во

контекст на кривичната постапка поврзана со инцидентот од 27 април 2017 година кога група демонстранти влегле во зградата на Парламентот.

2. На 27 ноември 2017 година, јавното обвинителство поднело предлог поткрепен со докази, за определување притвор на апликантот (пратеник во тоа време). Судија на претходна постапка од првостепениот кривичен суд Скопје ги одложил рочиштата закажани за 29 ноември и 1 декември 2017 година врз основа на тоа дека на апликантот не му бил одземен пратеничкиот имунитет. На рочиштето на 5 декември 2017 година на кое бил присутен апликантот, му бил определен притвор од 30 дена.

3. На 27 декември 2017 година, совет од тројца судии на првостепениот кривичен суд Скопје му го продолжил притворот на апликантот. Како одговор на жалбата на апликантот против продолжувањето, јавен обвинител од Вишото јавно обвинителство („Вишиот јавен обвинител“) поднел писмен одговор кој не му бил доставен на апликантот. На 12 јануари 2018 година, Апелациониот суд Скопје („апелациониот суд“) одржал рочиште во присуство на адвокатот на апликантот и Вишиот јавен обвинител. На 15 јануари 2018 година, апелациониот суд ја одбил жалбата.

4. Кривичната постапка против апликантот последователно била прекината во согласност со Законот за амнестија во врска со настаните од 27 април 2017 година.

5. Жалбените наводи на апликантот се однесуваат на членот 5 § 4 од Конвенцијата дека барањето на јавниот обвинител од 27 ноември 2017 година, како и одговорите на Вишиот јавен обвинител на жалбите на апликантот против решенијата за притвор и за продолжување на притворот, не му биле доставени.

ОЦЕНКА НА СУДОТ

НАВОДНИ ПОВРЕДИ НА ЧЛЕНОТ 5 § 4 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

A. Недоставување на писмените одговори на Вишиот јавен обвинител на жалбите на апликантот против решенијата за притвор

1. Допуштеност

6. Владата тврдеше дека апликантот не поднел барање за надоместок на штета за неправедно лишување од слобода, во согласност со релевантните законски одредби, како што е наведено во *Шиповиќ* против Северна Македонија ((одл.), бр. 77805/14 и 77807/14, §§ 33, 35 и 38, 9 март 2021 г.). Во отсуство на какви било примери од домашната судска пракса со кои се потврдува дека со таквите постапки може да се обезбеди доволно обесштетување, ако воопшто има, за конкретните процедурални недостатоци во постапката за притвор (види, *mutatis mutandis*, *Шиповиќ*, наведен погоре, § 57), Судот го одбива тој приговор.

7. Владата, исто така, тврдеше дека на јавната расправа одржана на 12 јануари 2018 година (параграф 3 погоре) апликантот не навел дека не му биле доставени одговорите на јавниот обвинител на жалбата на апликантот против решението за продолжување од 27 декември 2017 година. Судот смета дека ова прашање е тесно поврзано со суштината на жалбениот навод на апликантот и затоа мора да се приклучи на основаноста (види, *mutatis mutandis*, *Yılmaz Aydemir v. Türkiye*, бр. 61808/19, § 30, 23 мај 2023 г.).

8. Судот повторно ја отфрла примената на критериумот за допуштеност дека „не претрпеле значителна штета“ во однос на жалбените наводи согласно членот 5 од Конвенцијата (види *Zelčš v.*

Latvia, бр. 65367/16, § 44, 20 февруари 2020 г., и случаите цитирани во него). Не наоѓа причини да одлучи поинаку во конкретниот случај.

9. На крај, фактот што апликантот не го известил Судот дека кривичната постапка против него била прекината (параграф 4 погоре) не значи злоупотреба на правото на апликација за целите на членот 35 § 3 (а) од Конвенцијата. Не може да се смета дека апликантот пропуштил да открие информации во врска со самата суштина на случајот (спореди со *Лукарев* против Република Македонија (одл.), бр. 3172/07, §§ 22-26, 15 јануари 2013 г.).

2. Основаност

10. Релевантните општи принципи во врска со постапките според членот 5 § 4, кои мора да бидат контрадикторни и секогаш мора да обезбедуваат „еднаквост на оружјата“ меѓу странките, обвинителот и притвореното лице, се сумирани во *Миладинов и други* против Поранешна Југословенска Република Македонија (бр. 46398/09 и 2 други, §§ 63-64, 24 април 2014 г., со дополнителни упатувања).

11. Судот утврди дека Вишиот јавен обвинител не дал писмен одговор на жалбата на апликантот против решението од 5 декември 2017 година. Меѓутоа, Вишиот јавен обвинител дал писмен одговор на жалбата на апликантот против продолжувањето од решението од 27 декември 2017 година и тој не му бил доставен на апликантот или на неговите адвокати. Пред да одлучи за жалбата на апликантот, апелациониот суд одржал рочиште на кое присуствувале адвокатот на апликантот и Вишиот јавен обвинител. Вишиот јавен обвинител на тоа рочиште се повикала на нејзините претходни писмени искази и дала усна изјава. Меѓутоа, поради причините елаборирани во случајот *Bosak and Others v. Croatia* (бр. 40429/14 и 3 други, §§ 96, 97, 99 и 100, 6 јуни 2019 г., во контекст на членот 6 од Конвенцијата), Судот не смета дека присуството на адвокатот на апликантот на рочиштето во

апелациониот суд значело дека апликантот имал реална можност да дознае и да ги оспори аргументите на обвинителот, ниту дека тоа што апликантот не го истакнал недоставувањето на одговорот на обвинителот на тоа рочиште значело неисцрпување на домашните правни лекови. Слично на тоа, фактот дека апликантот можел да изврши увид во списите на предметот и да се запознае со одговорот на обвинителот не води до поинаков заклучок.

12. Според тоа, Судот го отфрли приговорот на Владата за неисцрпување и утврди дека има повреда на членот 5 § 4 од Конвенцијата.

Б. Недоставување на барањето на јавниот обвинител од 27 ноември 2017 година

13. Не е неопходно да се испитаат приговорите за допуштеност на Владата (неисцрпување, отсуство на значителна штета и злоупотреба на правото на апликација), бидејќи овој жалбен навод, во секој случај, е недопуштен од причините наведени подолу.

14. Неспорно е дека копиите од барањето на јавниот обвинител од 27 ноември 2017 година за определување притвор на апликантот и придружните докази не биле доставени до апликантот или неговите адвокати. Меѓутоа, записникот од расправата од 29 ноември 2017 година јасно укажува дека апликантот и неговите адвокати биле информирани за барањето на обвинителот. Ова е дополнително потврдено со записникот од следната расправа од 1 декември 2017 година. И покрај фактот што барањето на обвинителот и придружните документи не му биле доставени на апликантот, нема ништо што укажува на тоа дека тој не бил запознаен со нивната содржина пред расправата од 5 декември 2017 година, кога судијата на претходна постапка му одредил мерка притвор. Според тоа, тој можел да ги

оспори и да изнесе аргументи против овие документи. Во светло на горенаведените конкретни околности, овој жалбен навод е очигледно неоснован за целите на членот 35 § 3 (а) од Конвенцијата и мора да биде отфрлен во согласност со членот 35 § 4 од Конвенцијата.

ПРИМЕНА НА ЧЛЕНОТ 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

15. Апликантот побара 5.000 евра (ЕУР) за нематеријална штета, *inter alia*, за сите околности под кои се случиле повредите. Тој, дополнително, побара 4.990 евра (ЕУР) на име трошоци направени пред Судот.

16. Владата ги оспори тие побарувања како претерани и неосновани.

17. Одлучувајќи на правична основа, Судот на апликантот му доделува 800 евра (ЕУР) за нематеријална штета, плус секој данок што може да му се наплати на апликантот за тој износ.

18. Имајќи ги предвид документите што ги има, Судот смета дека е разумно на апликантот да му се доделат 400 евра (ЕУР) за трошоците направени во постапката пред Судот, плус каков било данок што може да му се наплати за тој износ.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ, ЕДНОГЛАСНО,

1. *Го прогласува* за допуштен жалбениот навод во врска со недоставувањето на одговорот на Вишиот јавен обвинител на жалбата на апликантот против решението за продолжување на притворот од 27 декември 2017 година, а остатокот од апликацијата за недопуштен;
2. *Одлучи* дека постои повреда на членот 5 § 4 од Конвенцијата;
3. *Одлучи*

- (а) дека тужената Држава треба, во рок од три месеци, да му ги исплати на апликантот следните износи, што треба да бидат претворени во валутата на тужената Држава според курсот на датумот на исплата;
- (i) 800 ЕУР (осумстотини евра) плус каков било данок што може да се наплати на тој износ, на име нематеријална штета;
- (ii) 400 ЕУР (четирестотини евра) плус каков било данок што може да му се наплати на апликантот за трошоци; и
- (б) дека од истекувањето на горенаведените три месеци до исплата на горенаведените износи ќе се плати камата по стапка еднаква на најниската каматна стапка за позајмени средства на Европската централна банка за време на периодот на доцнење, плус три процентни поени;

4. *Го одби* остатокот од побарувањето на апликантот за правична отштета.

Изготвено на англиски јазик и објавено во писмена форма на 16 јануари 2024 година, во согласност со правилото 77 §§ 2 и 3 од Деловникот на Судот.

Dorothee von Arnim
Заменик регистратор

Lorraine Schembri Orland
Претседател